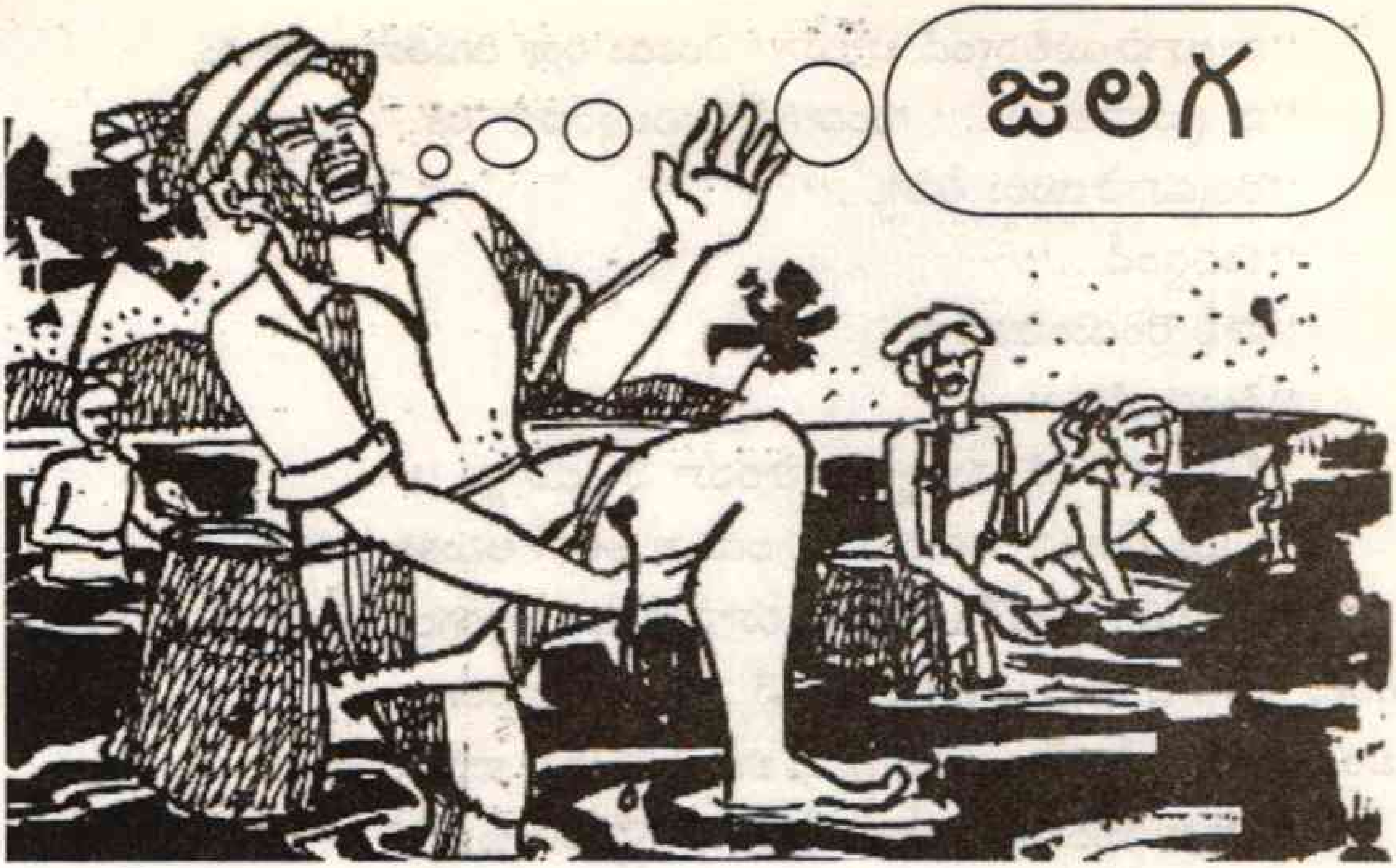

నిప్పుల పుటం పెట్టినట్లు అప్పటి దాకా ఎర్రగా కాచిన ఎండ మరుక్షణంలోనే మంచు కురిసినట్లు మబ్బులు కమ్ముకొని చల్లబడింది. అంతదాకా బందీ అయిన గాలి స్వేచ్ఛగా తిరుగాడుతూ వాతావరణం మార్పిడికి దోహదపడుతోంది. సమయం సాయంత్రమే అయినా చీకటి పడినట్లుగానే అనిపిస్తోంది. అందుకేనేమో వీధి దీపాలు వెలిగాయి.

ఎంకడు ఎదనిండా ఊపిరి పీల్చుకున్నాడు. చెమటతో తడిసిన ఖద్దరు బనీనూ, పంచె అరిపోయాయి.

అసలు ఎంకడికి ఆ వాతావరణం చూస్తుంటే సలిదన్నం కడుపు నిండా పెరుగు మిరపకాయలతో తిన్నట్టుగా వుంది. చుట్టూ చూశాడు. బేరాలేమీ రాలేదు. రిక్షా వెనుక రెండు చక్రాలకు రాళ్ళు పెట్టి రిక్షాలోనే కూర్చొని అలాగే వెనక్కి చేరగిలబడిపోయాడు.

'' ఏటో పగలంతా ఎండ కాసేసి మా పేనాలు తోడేత్తాది. రిక్షా ఏత్తే ఒళ్ళు సర్రున కాల్తాది. బుర్రయితే ఏడికి పొగలు బయలు దేరుతాయి. కనకాలు నా బుర్ర మీద నువ్వుల నూనేసి రుద్దితే ఎంత పొంగు ఎక్కిందో? వంటికీ ఏడిసేసి పోనాది... అయితే ఇప్పుడు ఎండ వానయినట్టుగా వుంది. దీనికీ ఎగతాళే గావల్ల...'' ఆలోచనలు సాగుతున్నాయి ఎంకడి నిండా.

'' ఏయ్... రిక్షా.. చాపల మార్కెట్టుకి వస్తావా?'' ఎవరో ఆసామి మామూలుగా అడగలేదు. రిక్షా బెల్లు కొట్టి మరీ అడిగాడు. అందుకే అంత తొందరగా ఆలోచన కివతల పడ్డాడు ఎంకడు.

'' ఆ...'' అన్నాడు ఎంకడు.

'' ఎంత తీసుకుంటావు'' అడిగాడాసామి.

''నాల్రూపాయిలివ్వండి బాబూ'' ఎంకడు రిక్షా దిగుతూ అడిగాడు.

''నా ల్రూపాయలే...'' గుండాగిపోయినట్లుందాసామికి.

''రెండ్రూపాయలు తీస్కో...''

''కుదర్దండీ...''

''పోనీ రెండుంపావలా''

''కిట్టదండి...''

''కిట్టక పోడానికిదేమన్నా యాపారమా ఏటయ్యా...''

''మీరు బేరామాడుతుంటే ఎవులయినా అలాగే అనుకుంతారు....''

''చాల్చాల్లే... ఆటోకే అయిదు రూపాయలు... అరగంటలో పోవచ్చు'' ''నాకు గంట పడతాదండి... అలాగయితే నే పది రూపాయలన్నా తీసుకోవాలి. మల్ల నా ఒంట్లున్నది ఎక్కడోయించుకొనే, డీజిలు పెట్రోలూ కాదు రక్తం...''

''కూలి ముండకొడుకు..'' ఏదో నోట్లోనే గొణుక్కుని ''మరో పావలా, నీ ఇష్టం...'' అంటూ వెళ్ళిపోయాడాసామి, వాడు తిట్టిన తిట్టు ఎంకడికి వినపించలేదు. వినిపిస్తే ఏమనేవాడో? మళ్ళీ రిక్షా ఎక్కి కూర్చున్నాడు ఎంకడు. ఆలోచిస్తున్నాడు.

''...తను... ఎన్ని మాట్లాడేసాడు? పెట్రోలు-రక్తమూ ఆహా... అయినా అన్ని ఏళ్ళా ఒకటే బేరమా? వానొచ్చేటట్టుంది, ఎదురు గాలి. కష్టమాలోసించరు.

అయినా పిల్లలిద్దరూ వచ్చే ఏలయ్యింది. మరెటూ కదల్ను ఈలోస్తే వర్షము రాకుండానే ఇల్లు సేరుకోవచ్చు...''

తరువాత ఎంకడు బనీను లోజోబులోని డబ్బులు తీసి లెక్కపెట్టుకున్నాడు.

'ఇరవైయ్యేడు రూపాయలు. అయినా ఈ నెల్లో ఎలాగయినాసేసి ఆల పుస్తకాలు కొనెయ్యాల... కనకం పట్టీలు తాకట్టుకు వడ్డీ తరువాత కట్టుకోవాల... ముందు సదువు.

ఆలయినా సదువుకుంటే వుజ్జోగం వస్తాది. ఆలూరిచ్చావోళ్ళు కాకూడదు ఎన్నో మార్లు లాగే ఆసారి నిర్ధారించు కున్నాడు.

ఎంకడికి భవిష్యత్తు మీద ఆశలున్నాయి. అవి తీర్చుకోడానికి కాయకష్టపడతాడు. కానీ ఎటొచ్చీ జానెడు పొట్ట జీవితాన్నంతా మింగేస్తోంది.

అప్పటికే తన మీద ఆల పేట ఉసూరు మంటందనీ.. ఉసూరుమని పదిమంది కళ్ళు పడితే ఏ మనిషయినా మసైపోతాడనీ ఎంకడు అనుకుంటూ వుంటాడు.

ఎంకడు రిక్షా దిగి చూసాడు.

పిల్లలు ఇంకా రాలేదు. చిన్నగా వర్షం మొదలయింది. బేరమొచ్చినా కాదని బడివేపు రిక్షా పోనిచ్చాడు. దారిలోనే పిల్లలు ఎదురయ్యారు.

''తడుసుకోని ఎవడు రమ్మన్నాడం. జలుబూ... జొరమూ సేస్తే ఒకదానికొకటి?'' కోప్పడ్డాడు ఎంకడు.

పిల్లలిద్దరూ రిక్షా ఎక్కారు. ఎంకడు అంత వర్షంలోనూ గూడు వేగిరం చేరుకోవాలని బలంగానే తొక్కాలని ప్రయత్నిస్తున్నాడు.. ''పెద్దోడా, పాటాలు సెప్పినారా?'' '' ఆ రోజంతటికీ ఒకే మేస్త్రు చెప్పాడు. మిగిలినోళ్ళు ప్రజెంటు ఏసీసీ బాతాఖానీ కబుర్లాడుకున్నారు'' చెప్పాడు కొడుకు. వాడికి పదిహేనేళ్ళుంటాయి. తొమ్మిదో తరగతి చదువుతున్నాడు. అంత పెద్ద చదువు లెవరూ మా గూడెంలోనే చదవ లేదని ఎంకడు మురిసిపోతుంటాడు.. పాఠాలు చెప్పనందుకు 'దొంగనాకొడుకులు' మనసులోనే తిట్టుకుని ''మరినీ కమ్మా నచ్చిమీ...'' కూతుర్ని అడిగాడు ఎంకడు. '' ఆ...అయినాయి'' అందాపిల్ల. '' ఏటయినాయి. ఇదిప్పుడే రొండుకి వచ్చింది. దీనికి పాటాలుండవు...'' తనకే పాటాలుంటాయనే గర్వం కొడుకు సూరి గొంతులో కన్పిస్తోంది. వర్షం పడుతూనే వుంది. ఎంకడు రిక్షా తొక్కుతూనే వున్నాడు. రిక్షా మాత్రం ఇంకా ఆ ఊరు మాత్రమే దాటింది. ఎంకడు కాపురం చేసే ఊరుకీ-రిక్షా వేసే ఈ ఊరికీ దూరం ఏడు కిలోమీటర్లు వుంటాది.

మధ్యలో అంతా మట్టి రోడ్డే. బండి జాడి మీదుగా రిక్షా పోతోంది. నలిగిన దారి అవడం, అలవాటు కావడం వల్ల ఎంకడికీ అంత కష్టంగా లేకపోయినా కాళ్ళు తోడేస్తున్నాయి. ముడుకులు సలుపుపెడుతున్నాయి. రిక్షా అందుకే నెమ్మదిగా పోతోంది. ఇందాకటి స్పీడు లేదు.

''అయ్యా... నువ్వు దిగరా నేను తొక్కుతాను...'' కొడుకు సూరి అడిగాడు.

''నువ్వు కూకోరా సినుకులు కదా, నానే తొక్కుతాను'' సర్దిచెప్ప బోయాడు ఎంకడు.

''దిగమంతే... దిగురా అయ్యా...'' ఆ అడగడంలో అలకా, అభ్యర్థన, చిరుకోపం మిళితమై వున్నాయి. ఎంకడు రిక్షా ఆపుచేసి దిగాడు. సూరి తండ్రి రిక్షాలో కూచున్నాక తొక్కడం ఆరంభించేడు.

సూరిగాడు వయసుకి చిన్నోడయినా కష్టపడ్డానికి పెద్దోడే. అది ఆళ్ళకి వరంలా ప్రసాదించింది వ్యవస్థ. అసలు ఎంకడి అయ్య, ఆల తాతలు కూడా పాకీలుగా, పాలేరులుగానే బ్రతుకుతూ వచ్చారు. ఎంకడి బాగార్లు ఇప్పుడు చెప్పులు కుట్టుకుంటారు. ఎంకడొక్కడే రిక్షా ఎయ్యడం చేస్తాడు.

'' ఒరే ఎంకడూ.. ఎంకా సెవుద్రా? సెవిట్ల సెట్లు బలిసిపోనాయేటి'' ఆ మాట విని ఎంకడు అపమన్న మీదట రిక్షా ఆపాడు సూరి.

'' ఏటి బాబూ వర్షంల నడిసొచ్చేస్తున్నారా?'' రిక్షా దిగుతూ అడిగాడు ఎంకడు.

ఎంకడి మాటకు సమాధాన మీయకుండానే అప్పటిదాక తడుస్తూ నడుస్తున్న ఆ వ్యక్తి రిక్షాలో ఎక్కి కూర్చున్నాడు. నచ్చిమి వేపు చూసి ''అటేక జరుగే గుంటా'' అంటూనే పోనిమ్మనట్లు చూసాడు సూరివేపు. సూరి దిగి నడిపిస్తున్నాడు. తొక్కడం

ఆవానలో సాధ్యం కావడం లేదు. అసలు నడిపించడం కూడా ఆవయసుకి కష్టంగా వుంది. రిక్షా దిగిన ఎంకడు రిక్షా వెనుకే తడుస్తూ నడుస్తున్నాడు. అసలే రిక్షా ఎక్కింది పెద్ద రైతు రామగోపాలం గోరు. ఆరి పక్కన కూకోడానికి 'దవిర్యం' ఎంకడిలో లేదు. ఎందుకంటే గోపాలంగారి అన్నల వద్దే ఎంకడి తండ్రీ, తాతలు కంబార్లుగా చేశారు. ''మా మోచేతిళు కింద గంజి నీల్ళుతాగెటోళ్ళు మా కాళ్ళ కింద చెప్పుల్లా గుండాల...'' ఆమాట ఎంకడి చెవిట్లో జోరిగలా ఘీ పెడుతోంది. ఆమాట ఈనాటిది కాదు తన తండ్రి నాటిది.

ఏడాది పొడుగునా గొడ్డుల్లా కష్టపడ్డ కష్టానికి ఇచ్చే జీతం పదిహేను పుట్లు ధాన్యం. ఇంటిల్లిపాదీ ఈదుకు రావడం కష్టమైపోయింది. ఎన్నాళ్ళని భరిస్తాడు? సహిస్తాడు? ఎన్నాళ్ళు తలవంచుతాడు? అందుకే ఎంకడి తండ్రి బుగతోరుని జీతం పెంచమని అడిగాడు. కిక్కురుమనని కంబారిగోడు నోరిప్పడం బుగతకు తల తిరిగిపోయింది. అప్పుడన్న మాటది. తల బిరుసు తనమనుకున్నాడు గాని 'తిరుగుబాటు' అనుకోలేదు బుగత.

అందుకే ఎంకడు 'తల వంచలేదు'. రిక్షా స్వతంత్రంగా ఏసుకుంటున్నాడు. అయినా అనాదిగా వస్తున్న కట్టుబాట్లు మెడని కట్టి పడేసాయి అందుకే ఎంకడు ధైరంగా రామగోపాలం పక్కన కూర్చోకుండా వర్షంలో తడుస్తూ అడుగులు వేస్తున్నాడు.

ఆ చీకటిలో... చినుకులలో నిశ్శబ్దాన్ని చీల్చుకుంటూ రిక్షా ముందుకు పోతూ పోతూ ఆగింది.

రిక్షా మధ్యలో ఆపేయడంతో ఆశ్చర్యంగా చూశాడు రామగోపాలం. ''ఏటయింది రయ్యా'' రిక్షా వెనుకనుంచి పరుగున ముందుకు వచ్చాడు ఎంకడు.

''అయ్యా నువ్వు రిక్షా ఎక్కి కూకో, పల్లమే కదా లాక్కెల్లిపోతాను..'' సూరి తండ్రితో అన్నాడు.

రామగోపాలం ఆశ్చర్యంగా చూస్తున్నాడు సూరిని.

''పరవాలేదు.. పోనీరా...'' ఎంకడు అన్నాడు.

''నాను పోనివ్వనంతే పోనివ్వను. నువ్వు ముందెక్కు. సెల్నీ ఒడిలో ఎట్టుకో.... రిక్షా సరిపోతుంది....'' సూరి మొండికేశాడు.

''అది కాదురా...'' అనబోయాడు ఎంకడు.

''నువ్వు ముందల ఎక్కంతే...'' సూరిగాడి మాట కసిరిన ట్లుగా వుంది. మొండికేస్తున్నట్లు సూరిగాడి ప్రతి చర్యా తెలుపుతోంది. కచ్చా కెత్తుకుంటే వదలడనీ... సూరిగాడిది ఉడుము పట్టనీ ఎంకడికి తెలుసు. అందుకే మారు మాటాడకుండా రిక్షా ఎక్కాడు. కూతుర్ని ఒడిలో పెట్టుకొని రామగోపాలం పక్కనే ధైర్యం తెచ్చుకొని మరీ కూర్చున్నాడు. 'నా రిక్షాలో నాను కూకుంతాను' అని గుండె దిటవు చేసుకుంటున్నాడు

ఎంకడు లోలోపల.

'' ఎంత పాత్రం...? ఏటీడి పోయేకాలం... నా పక్కనే కూకున్నాడే.... అరే!''
ఏదో అనాదిగా పాతుకు పోయిన దర్పం రామగోపాలానికీ అడ్డం పడుతోంది.

వురుమురిమి చూస్తున్న గోపాలంగారి చూపు సూరిగాడ్ని భయ పెట్టలేక పోయింది. రిక్షా నెమ్మదిగా కదిలింది. రామగోపాలానికి ఒళ్ళంతా కారం పూసినట్టయింది. గుండు గీసి గాడిద మీద ఊరేగుతున్నట్లుంది. తట్టుకోలేకపోతున్నాడు. ఏదో... ఏదో అనెయ్యాలనే వుంది.

తగువు తెచ్చుకోవాలనే వుంది. ''ఛీ..ఛీ.. ఈ రోజు మైలయి పోనాను. ఇంటికెళ్ళి స్నానం సెయ్యాల..'' పైకే అన్నాడు. రామగోపాలం ఎంత గింజుకుని గీపెట్టినా ఎంకడూ సూరి యేమనలేదు. దాన్తో బుగతగోరికి మరీ మండుకొచ్చింది. అయినా రిక్షా దిగి నడిచి వెళ్లలేక అలాగే కూర్చుండి పోయాడు.

కొంతసేపటికల్లా సూరిగాడి రిక్షా ఇల్లు చేరింది. ఎంకడు, కూతురు లచ్చిమీ దిగారు. రామగోపాలం గోరు రిక్షాదిగి దారితప్పిపోయినట్టు అటూ ఇటూ చూసి వడివడిగా అడుగులు వేసుకుంటూపోయారు.

'' ఇయ్యాల దాకేటి సేసినారు...''' కనకం ఇంట్లో ఎంకడూ పిల్లలూ అడుగు పెడుతుండడంతోనే అడిగింది.

''ముందు కూడెట్టు...'' ఎంకడు అన్నాడు. తలలు తుడుచుకొని తడిసిన బట్టలు మార్చుకొని అంతా తిండి దగ్గర కూర్చున్నారు.

ఎంకడు తింటూనే ఆలోచిస్తున్నాడు. సూరిగాడికి ఎంతో ఆనందంగా వుంది. లచ్చిమికి సరదాగా వుంది. కనకంకి అయోమయంగా వుంది.

భోజనాలయ్యాయి. అవతల వర్షం తగ్గినట్టుగా వుంది.

కాసేపయాక అంతా పడుకున్నారు.

ఎంకడికి మాత్రం నిద్ర రావడం లేదు.

''కొడుకు ఎంత పనిచేశాడు? మంచి పనే చేశాడు! కానీ గోపాలంగోరు ఇంత జరిగిన దానికి ఒగ్గుతారా?!''

అయినా ఎంత మార్పు? తాత పెదవి విప్పక పోయినా తండ్రి పెదవేం కర్మ.. గుండె విప్పి అడిగాడు. మరితాన్నో ''కంబారకం సెయ్యలేను పొమ్మన్నాడు'' సొతంత్రంగా బతుకుతున్నాడు. ఇప్పుడు తన కొడుకో? తృప్తిగా ఊపిరి పీల్చుకున్నాడు ఎంకడు.

''రేపు రామగోపాలం ఏం చేస్తాడో?'' అన్న ప్రశ్నే ఆ ఆనందం ముందు తలెత్తలేదు. కొడుకును అభినందిస్తూనే నిద్రలోకి జారుకున్నాడు.

తెల్లవారింది.

వీధిలో అందరూ పరిగెడుతున్నారు.

కనకం మొగుణ్ని గాభరాగా లేపింది.

'' ఏటే... ఏటయిందే'' అడిగాడు ఎంకడు కళ్ళు పులుముకుంటూ.

కొడుకు సూరిగాడు అప్పటికే లుంగీ బిగించి చేపల సంచీ జల్లెడపట్టుకున్నాడు.

'' ఏట్రా పరుగులూ నువ్వెక్కడికీ'' ఎంకడు అడుగుతూనే లేచి లుంగీ బిగించాడు.

''మన సెరువులో సేపలు పట్టేత్తన్నారు. రాత్రి వర్షానికి సేపలు ఎగబొడుస్తున్నాయట. గట్టు కూడా కొట్టేసింది. అయ్యా నువ్వూ రారా'' అంటూనే పరిగెత్తాడు సూరిగాడు.

చాలా రోజుల తర్వాత చేపల పులుసు-నాలుక జివ్వున లాగింది. అంతే ఎంకడు వూజి (చేపల్ని మూసే గంప) సల (వల) పట్టుకుని పరుగుతీశాడు. ''నువ్వు ఇంటి కాడుండే నచ్చిమీ... జాకర్త..'' అంటూ తపేలా పట్టుకొని కనకం కూడా పరిగెత్తింది.

చెరువు కాడికెళ్లే సరికి ఊరంతా చెరువులోనే వుంది. జాతరలో లా వున్నారక్కడ మనుషులు. చెరువు గట్టు తెగిన దగ్గర వలలు అడ్డం పెట్టారు. నీరే పోతోంది తప్ప, ఒక్క చేప పైకి పోవడానికి అవకాశం లేదు. చిన్నా పెద్దా... ముసలీ ముతకా ఆడా మగా గోచిలు బిగించి మరీ చేపలు పట్టుకుంటున్నారు. వారికి ఆనందంగానూ ఆత్రుతగానూ వుంది.

సూరిగాడు, ఎంకడు పక్క పక్కనే పడుతుంటే వారిచ్చిన చేపలు తపేలాలో వేస్తోంది కనకం. అప్పుడే ఏ ఏ ఊర్లు పంపాలో ఆలోచిస్తోందామె.

ఎదురుగా రామగోపాలం, తండ్రి కొడుకుల్నిద్దరి వంకా చూశాడు.

ఇంతలో ఓ సవడ రామగోపాలం వేపు నుంచి పొడుచుకొచ్చి ఎంకడి ఊజిలో దొరికిపోయింది. 'సవడ.. సవడ' గెంతాడు సూరి. ఆనందంగా '' ఇంట్లెట్టేసి రాయే'' ఎంకడి మాటతో ఆ సవడను ఇంటికి తీసికెళ్లింది కనకం.

మళ్ళీ ఎంకడికీ గోపాలానికీ మధ్య ఏదో చేప వున్నట్లయింది. వూజులు అబరా గుబరాగా వేశారు. అయితే ఈసారి ఆ చేప రామగోపాలం వూజిలో చిక్కుకుంది. వూజిలో చెయ్యి పెడుతూనే 'అమ్మా' అని చెయ్యి పైకి తీశాడు. అరచేతి వేళ్ళ నిండా రక్తం... సన్నగా వస్తోంది.

'' ఏమయింది.?'' అడిగాడు ఎంకడు.

కాస్సేపు సమాధానమీయలేదు గోపాలం. మళ్ళీ ఏమనుకున్నాడో ఏమో '' ఎంకా పట్టిమీ మార్పు లాగున్నాది'' అన్నాడు.

ఎంకడు గోపాలం గోరి వూజిలో చెయ్యిపెట్టి అతి సులువుగా వొడుపుతో చేపను పట్టి పైకి తీసి ''మార్పు... ముదరిది'' అంటూ గోపాలం ఒడి సంచిలో వేశాడు. అంతలోనే 'అమ్మో' అరిచాడు గోపాలం.

'' ఏటయింది?'' ఆత్రంగా అడిగాడు ఎంకడు.

''మార్పు ముల్లు తొడకాడ గుచ్చుకున్నాదిరా'' గోపాలం గొంతులో బాధ వుంది. గోపాలం ఒడిలో నుండి ఆ చేపను తీసి మీసాల్లాంటి దాని ముల్లును విరిచేశాడు ఎంకడు. తర్వాత దాన్ని మళ్లీ ఆయన ఒడిలోనే పడేశాడు. గోపాలంగోరికి చేప దొరికిందన్న ఆనందం కంటే తొడ దగ్గర మంట ఎక్కువగా వుంది. చిన్నగా రక్తం వస్తున్నా మళ్ళీ ఆశగా చేపలు పట్టడానికి కుపక్రమించేడు గోపాలం.

''అయ్యా...'' ఏదో అనబోయి ఆగిపోయాడు సూరి.

అందరూ చాపలు పడుతున్నారు.

కాస్సేపు గడిచింది

''అమ్మో.... బాబో... నాయనో... మంట... రక్తం... రక్తం...'' అరుపులు గోపాలంగోరి నోటి నుండి. నలుగురూ గుమికూడారు. ఎంకడు.. . సూరికూడా. ఇందాక రక్తం వచ్చిన తొడకాడ జలగ గోపాలం గార్ని పట్టేసింది. మరింత రక్తం కారుతోంది. గోపాలం ఆ జలగను పట్టుకున్నాడు. ఒళ్ళు జలదరించింది. భయం వేసింది. ఎవరో ఆ జలగను పట్టుకొని బలంగా వెనక్కి లాగుతుంటే అది మరింత సాగుతోందే తప్ప విడవడం లేదు. పైగా మెత్తగా జారిపోతోంది. అప్పటికే తొడ దగ్గర చిన్న కన్నం పెట్టేసింది.

''అలాగే తొడలో కెలిపోగలదర్రా'' ఎవరో అన్నారు.

''అమ్మో... బాబూ... సచ్చాను'' గెంతు లేస్తున్నాడు గోపాలం. అది చూసి చిన్న పిల్లలు కొందరు పకపకా నవ్వుతున్నారు. మరి కొందరు భయంతో ఒడ్డెక్కారు.

''పొగాకుంటే కసాబిసా నమిలి తుప్పున దాని మీద వుమ్మండి రా'' ఎంకడి బాగారి జగిలిగోడు అన్నాడు. వెంటనే బొడ్డున ముచ్చి కాగితంలో దోపుకున్న పొగాకు కసాబిసా నమిలాడు. ఆ నమిలిన పొగాకు వుమ్మి ముద్దను గోపాలంగోరి తొడమీద వూసాడు. కానీ ఆ వుమ్మి పక్కన పడితే చేతితో తీసుకొని జలగ పట్టిన దగ్గర వేశాడు గోపాలం. జలగ ఇంకా వదిలినట్టు లేదు. ఎంకడు మరింత పొగాకు వుమ్మి ముద్దను కేడ్రించి తుప్పున నాలుగయిద్దపాలు వూసేసరికి జలగ వదిలేసింది.

గోపాలంలో అంతవరకూ వున్న బాధంతా కొట్టుకు పోయింది. వర్షమొచ్చి కుళ్ళును కడిగేసినట్టు మనసెంతో నిర్మలమై పోయింది. జలగతో పాటు జాడ్యం వదిలేసినట్లుంది. కానీ తలెత్తుకోలేకపోతున్నాడు.

''మీరొడ్డున కూకోండి. సూరీ-మనకి సేపలు సేనగాని, ఆయన గోరికి నాలుగు పట్టి ఒడె య్యరా'' ఎంకడు మామూలుగానే అన్నాడు. సూరి తను పట్టిన చేపలన్నీ గోపాలంగారి ఒడి సంచిలో వేస్తున్నాడు. కొద్ది సేపులోనే ఒడి నిండిపోయి భారమయింది. అంతకు మించి ఏదో చెప్పలేని అనుభూతితో గోపాలం మనసూ బరువెక్కింది.

రచనా కాలం : మే 1990.

ముద్రణ : ఆంధ్రజ్యోతి వారపత్రిక 5-10-1990